

VK&

REKODIFIKAČNÍ NEWSLETTER 2

Vážení klienti,

v souvislosti s rekodifikací soukromého práva v České republice naše kancelář připravila cyklus Newsletterů, jejichž cílem bude Vám napomoci v lepší orientaci v nové právní úpravě. Obsahem každého z těchto Newsletterů bude stručné shrnutí těch nejzákladnějších a nejdůležitějších změn vyplývajících z hlavních předpisů rekodifikace, které jsou účinné od 1. 1. 2014 a kterými jsou:

- I. Nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., dále jen „NOZ“)
- II. Zákon o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb., dále jen „ZOK“)
- III. Zákon o mezinárodním právu soukromém (zákon č. 91/2012 Sb., dále jen „ZMPS“)

Obsahem tohoto čísla je shrnutí základních změn, které přináší zákon o obchodních korporacích.

ZOK upravuje základní podmínky fungování obchodních korporací, přičemž nejde o úpravu komplexní – některé obecnější jsou řešeny v NOZ, některé specifitější ve zvláštních zákonech (např. v zákoně o přeměnách obchodních společností či v zákoně o veřejných rejstřících). Pod pojem obchodní korporace ZOK zahrnuje všechny formy obchodních společností (společnost s ručením omezeným, akciová společnost, komanditní společnost, veřejná obchodní společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení) i družstev (družstvo v užším smyslu, bytové družstvo, sociální družstvo a evropské družstvo).

Důležité je upozornit především na to, že ZOK výslovně stanoví, že ujednání v interních dokumentech korporace (např. společenská smlouva, stanovy), která jsou v rozporu s donucujícími ustanoveními ZOK, tj. těmi, od kterých se nelze odchýlit, musí být do 6 měsíců od nabytí účinnosti ZOK (tj. do 1. 7. 2014) přizpůsobena nové úpravě. Pokud tak korporace neučiní, může jí v konečném důsledku hrozit až soudní zrušení (§ 777 ZOK).

ZOK současně dává obchodním korporacím možnost, aby do dvou let od nabytí účinnosti rozhodly, že se plně podřizují nové právní úpravě (tzv. *opt-in*). V takovém případě již ustanovení dosavadního obchodního zákoníku na obchodní korporace bezprostředně dopadat nebudou a obchodní korporace se tak vyhnout aplikačním problémům a pochybnostem, které by jistě pro ně vznikly z dvojaké právní úpravy.

Zvláštní přechodné ustanovení zavádí ZOK pro smlouvy o výkonu funkce (§ 777 odst. 3 ZOK). Tyto smlouvy (např. smlouva o výkonu funkce jednatele) je nutné uzpůsobit nové úpravě do 6 měsíců od nabytí účinnosti ZOK (tj. do 1. 7. 2014). V opačném případě platí, že je výkon funkce bezplatný.

Dále došlo k důslednějšímu rozpracování pojmu řádného hospodáře a jeho doplnění o korektiv tzv. podnikatelského úsudku (*business judgment rule* – § 51 násl. ZOK ve spojení s § 159 NOZ).

Pravidla správy byla rovněž doplněna o možnost soudu, aby vyloučil toho, kdo porušuje své povinnosti nebo přivedl obchodní korporaci do úpadku, z výkonu funkcí člena orgánů jakékoli společnosti nebo družstva (§ 63 a násl. ZOK). Toto pravidlo je doplněno o zavedení ručení člena statutárního orgánu korporace za její dluhy, pokud došlo k jejímu úpadku a pokud tomu rozumnými prostředky nezabránil (§ 68 ZOK).

Akciová společnost

ZOK nabízí možnost, aby si zakladatelé společnosti vybrali, zda má mít jejich společnost dualistickou (valná hromada, představenstvo a dozorčí rada – § 435 a násl. ZOK) či monistickou strukturu řídicích orgánů (správní rada a statutární ředitel – § 456 a násl. ZOK). V případě monistické struktury tak celé vedení společnosti může být v rukou jediné osoby, neboť ZOK umožňuje, aby uvedené orgány byly jednočlenné.

Dalšími změnami s výrazně praktickými dopady je zrušení povinnosti volit část členů dozorčí rady zaměstnanci, uvolnění pravidel rozhodování na valné hromadě (např. možnost snížit kvórum usnášeníschopnosti či možnost kumulace funkcí) či připuštění, aby členem orgánu byla přímo právnická osoba.

Ve vztahu k akciím ZOK umožňuje vydávání více jejich druhů – kromě kmenových a prioritních akcií tak může společnost vydat i akcie se zvláštními právy, které spočívají například v rozdílném podílu na zisku či váze hlasů. Toto umožňuje větší flexibilitu podle potřeb společnosti, kdy korektivem jsou např. zásada stejného zacházení či dobrých mravů. Novinkou jsou i tzv. kusové akcie, které nemají jmenovitou hodnotu, jejich hodnota je představována stejným podílem na základním kapitálu společnosti.

ZOK odstraňuje rovněž některé drobnosti, které způsobovaly v praxi problémy – například je výslovně umožněno nahrazení podpisu akcie jeho mechanickým otiskem, v případě že tato akcie má ochranné prvky proti padělání (§ 260 ZOK), či výslovné zakotvení dobrovolné výměny akcií, ke které dochází například v případech poškození listu akcie (§ 542 – 543 ZOK).

Společnost s ručením omezeným

Nově bude možno tuto společnost založit s minimálním základním kapitálem ve výši 1 Kč (odpadá stávající minimální výše 200 000 Kč). Výše uvedené ulehčuje vstup do podnikání, přičemž ochranu věřitelů zajišťuje ZOK jinými prostředky, jako např. ustanoveními o správě majetku společnosti, zvýšenou zodpovědností jednatelů a dále např. pravidly o testu insolvence.

ZOK umožňuje značnou volnost v úpravě vnitřních pravidel společnosti, s touto skutečností vznikají však větší nároky na vhodné koncipování společenské smlouvy a zvyšuje se tak potřeba odborné pomoci.

Dochází k uvolnění právní úpravy obchodních podílů (§ 135 ZOK). Společenská smlouva bude moci připustit, že kromě základního podílu, se kterým jsou spojena základní práva a povinnosti, může vzniknout více různých druhů podílů. S těmito podíly je spojena značná variabilita v právech – ve společenské smlouvě bude nově možné připustit, aby s určitým druhem podílů byla spojena určitá práva (např. přednostní právo na výplatu zisku apod.) Podíly, s kterými jsou spojena stejná zvláštní práva a povinnosti budou tvořit jeden druh. Pokud tak společenská smlouva určí, může jeden společník vlastnit i více podílů, každý jiného druhu.

K významné změně dochází i u převoditelnosti podílu – k převodu podílu na jiného společníka již není ze zákona vyžadován souhlas valné hromady. Zákon nově dává možnost převodu podílu na osobu stojící mimo společnost bez souhlasu valné hromady (tuto možnost však lze vyloučit ve společenské smlouvě). Usnadnění převodu podílu ve společnosti na další osoby představuje nově zaváděná možnost inkorporovat podíl ve společnosti do cenného papíru na řad (§ 137 ZOK) – tzv. kmenového listu, s možností jej následně převést pouhým předáním kmenového listu s rubopisem.

Věříme, že výše uvedené shrnutí usnadní Vaši orientaci v nové právní úpravě. V případě potřeby jsme Vám plně k dispozici pro poskytnutí doplňujících informací.